

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

WEEKBLAD VERSCHIJNENDE ELKEN ZATERDAG

BUREAU & REDACTIE :
DRUKKERIJ COLLÉE
REGULIERNWAL (Steenderpoort)
— TONGEREN —
Postчек № 84855. — Telefoon 12.

AANKONDIGINGEN.
Prijs per regel . . . . . fr. 1,00
Tusschen Allerlei en Provincie-
nieuws . . . . . fr. 2,00
KLEINE AANKONDIGINGEN :
Van 1 tot 4 regels . . . . . fr. 3,50
Elke regel meer . . . . . fr. 0,75

Oudheidkunde. De Waarheid bestaat IN DE REGERING BUITENLAND

Wen alles vergaat !

TONGEREN,
DE OUDSTE STAD VAN BELGIE.

't Was Koning Albert zelf, die Tongeren zoo noemde. De huidige opgravingen voor de plaatsing der riolen toonden dat Tongeren inderdaad in het verre verleden een stad, een groote stad was, wier gelijke men vergeefs in België zou zoeken. Overal binnen de groote omheining heeft men thans reeds de overblijfselen van het oude wegen- of stratenstel gevonden. Met den dag worden de ontdekkingen talrijker, vollediger en men hoopt wel, binnen enkele maanden bij het eindigen van het 18 kilometer lange buisstelsel een schier volledig beeld van het stratenstelsel der stad te bezitten waarvan dan ook de bewijzen in het Oudheidkundig Museum voor elk punt kunnen voorgelegd worden. Dit is stout gesproken. Maar de ontdekkingen tijdens de week van 20-27 October zijn weermom zeer groot geweest. Men riep de van af het Station door de Cornet- en de Raperiestraat naar de Henistraat toe en men ontdekte verschillende voorname Romeinse graven. Zoo vond men op zoowat 2 m. diepte, en op een afstand van 13 m. van de zuiverings-schacht nr. 1 der Raperiestraat, een Romeinse graftrambe, waarin zich 8 verschillende potten, o.m. een aardige glazen fiool bevonden, die schier alle ongedoerd opgedolven werden. Men bevindt zich hier in het N.O. kerkhof der Romeinse stad. Een pottenbakkersmerk van MERCA (Mercator) verlaat ons in de 2e eeuw onzer tijdsrekening en andere voorwerpen ook klimmen tot dan of hooger op.

Voor het Station doorsnedt men opnieuw den kiezeld der Romeinse heerbaan waarvan we gesproken hebben. Doch de grootste verrassingen brachten ons da werken in de Sint Catharinastraat. Deze straat volgt de buitenzijde van het Bagijnhof. Met verrassing keken de oudheidkundigen op dat men onder deze straat op verschillende punten de overblijfselen van Romeinse gebouwen heeft aangetroffen. Men bevindt zich hier op een nederlijken afstand ten Z.O. van de verkleide Romeinse stad der IVe eeuw van onze tijdsrekening. Nochtans een aanzienlijk deel der opgedolven potscherven en munten dateren uit die 4e eeuw, zoodat dit gedeelte toen nog bewoond was. Welke verklaring dient desaanziende gegeven te worden ? Dit blijft een vrij vraagstuk. Wij willen enkel eenige voorstellen aanduiden.

In het eerste gedeelte der Sint Catharinastraat van aan de Kieledraat tot aan Sint Catharina-kerkhof ontdekte men verscheidene in de onbewerkte aarde duidelijk afgetekende kuilen (of kelders) van woningen waaruit pottenwerk en geldstukken opgedolven werden. Een dicker muntstuk met het beeld van Crispus zoon van Constantijn den Groote verdient dat wij er een bijzonder artikel aan wijden en wij hopen dit zoohaast mogelijk hier te plaatsen.

In het tweede gedeelte der Sint Catharinastraat, heeft de graaf van de riolerings op elf plaatsen Romeinse muren van gebouwen ontdekt. En deze gebouwen bleken door de aanzienlijke hoeveelheid uitgekapte bouwmaterialen van groot belang geweest te zijn. Een uitgehaalde drempel had 1,18 x 0,51 x 0,24 m. als afmetingen, en verdere opzoekingen op het punt waar hij opgehaald werd, zouden wellicht vruchtbaar blijken, doch konden voor het oogblik niet plaats hebben. Op 6,20 Westwaarts van de zuiveringsgouw naast de Reperiestraat, bevond zich een muur van 2,18 m. dikte, op 1,50 m. verder een muur die 0,58 m. dik is, en dan verder tegenover het huis nr. 7 een gebouw (villa) waarvan de muren doorboord werden die zich rieprietevijljk op 6 m. en 2,40 m. van elkander bevonden. Ook de verbindingsmuur van het 6 m. lange vertrek werd op een lengte van 1,54 m. uitgehaald, daar de eischen der werken het zoo wilden. Tegenover de deur van het huis nr. 7 vond men op een lengte van 1,70 m. en op de diepte van 0,60 centim. een vloer in opus spicatum, d.i. in rijken op hun zijde geplaatst zoodat de figuur den vorm van graankorrels der koorbaar aannemen.

Dit is een spreekwoord der wereldtaal, want we vinden het bij den Griekschendichter Sophocles in de 5e eeuw voor onze tijdsrekening : « De waarheid staat immer recht » ; we vinden het ook in het verre, oude China : « Alle dwalingen hebben slechts een tijd ; na honderd miljoen moeilijkheden, spitsvondigheden en kunstgrepen, is de geringste waarheid toch immer nog wat ze was ».

En toch heeft een groot dichter terecht verklaard dat « de mensch koud blijft tegenover de waarheid en op hol gebracht wordt door de leugens ».

Men moet dan ook geregeld de stem verheffen om zekere valsche berichten den kop in te drukken. 't Is begrijpelijk dat in de haast naar eerste informatie, talloze berichten in de dagbladen sluipen, die niet ernstig blijken maar toch aan duizenden lezers varteld worden.

Onlangs kon men in een dagblad lezen dat het Fransche leger oefeningen deed met het doel het Saargebied binnen te vallen, en het was geen wonder dat men dien dag menschen ontmoette, die u beslist verklaarden : « Er komt oorlog ». Geen ongetroffen nachts ; integendeel, zelfs hoog gediplomeerden moest men gerust stellen.

Voorname tijdschriften en ook wel de weekbladen kunnen nuttig de informatie der dagbladen aanvullen en verbeteren. We zegden dit reeds, en we komen er op weer bij gelegenheid van een alarmistisch hoofdartikel dat ons, voor eenige dagen, in een onzer dagbladen trof.

We lezen er o.m. deze beschouwingen : « R. Poincaré stond in het teken van een zeer ver gedreven nationalisme, dat slechts het eigen standpunt beschouwde en naar weinig oog had voor wat er buiten de grenzen te vinden was... »

« Waarschijnlijk wil Laval nog met Berlijn praten, wi hij de door Hitler uitgestoken hand niet afstooten, zoodat Barthou dat heeft gedaan... »

Deze twee aanhalingen zijn voldoende om aan te toonen dat men vooral de onvoorzichtigheid van het Fransche staatsbeleid wilde doen uitkomen, en Hitler nog als een man, die vrede liefdevol de hand uitsteekt, gunstig vergelijkt bij een Barthou of een Poincaré. Dat blijkt vooral bij den eindroep tot België gericht, waarin men ons land voor Frankrijk wil doen duchten.

« De Postrijder » gaf over den grooten staatsman Poincaré een nota, die voldoende was en waarin wij zonder hooger gezegd artikel niet zouden terugkomen. Het « ver gedreven nationalisme van Poincaré » tegenover het buitenland stond zeker niet zoo hoog als dat van Duitschland's keizer, want einde Juli 1914, had Frankrijk aan zijn troepen orde gegeven op 10 kilom. van de grens terug te trekken, terwijl Duitschland aanvullend zoo optreden niet alleen tegen Frankrijk, maar ook... tegen België !

Dat Hitler bekwaam is vrede liefdevol de hand uit te steken, maar ook wat anders te doen, blijkt uit een verdere bevestiging van gezegd artikel waarin het heet dat « de verantwoordelijkheid van Duitschland bij den moord op Dollfus zonnklaar bewezen was ». Daaruit zou men allicht het besluit verwachten dat een zekere targhoudendheid bij aanvaarding van vrede lievende verklaringen van Berlijn begrijpelijk is. Wij verklaren alleen dit :

Het ontstaan van den wereldoorlog en de oorlogische gebeurtenissen doen ons meer vertrouwen hebben in Frankrijk dan in Duitschland. Dat is de waarheid en dit moet waarheid blijven.

delijk Romeinse muren ontmoette. We telden er reeds vijf van 0,60 tot 1 m. dikte, zonder van een zwaren bouw van lateren datum te gewagen.

Deze Romeinse gebouwen rustten op een fundering van los samengevoegde zware silexblokken, waarop dan eerst het metselwerk begon. Deze bouwwijze ontmoette men ook op meer dan een plaats voor de Romeinse gebouwen der St-Catharinastr., waarvan hooger gesproken. Als type der bouwwijze vermelden we slechts den muur tegenover de ingangdeur van huis nr. 9 der Corverstraat. De dikte der laag in los tegen elkander geplaatste silexblokken was 0,90. Daarop kwam dan de goed gemetselde muur uit silexblokken en kalk van 0,50 m. en dan de zwarte aarde en moderne pleistersteenen, ter dikte van 0,40 m. Men ontmoette ook een stuk van een vloer en bezetwerk dat als wandbekleding van een Romeinisch gebouw diende (Corverstraat tegenover huis nr. 5).

Wat lager af in Corverstraat, tegen nr. 21, vond men een zeer merkwaardig geldstuk van het begin der Romeinse overheersching dat bijzondere studie verdient. Doch dit beknopt overzicht heeft reeds de gewone plaatsruimte overschreden en wij zijn verplicht de vondsten in het bovendeel der Corverstraat en op het Vrijthof naar een volgend nummer te verschuiven.

IN DE REGERING

DE BEGROTING IN EVENWICHT.

Zal de Regering de Broqueville toekomende maand aftreden ?

Men heeft gezegd dat de regering er deze laatste weken haast en spoed heeft bijgezet om de begroting in evenwicht te brengen. Dit evenwicht is verzekerd door de bezuinigingen op de openbare uitgaven en door de besnoeiing van de welden, loonen, pensioenen en vergoedingen van het staatspersoneel.

In welke verhouding deze personeeluitgaven zullen verminderd worden heeft de regering nog niet openbaar gemaakt. Toch kunnen wij bevestigen dat alleszins eene algemeene verlaging van 5 per cent beslist is. Andere middelen worden in overweging genomen ; progressieve weddevermindering, door dewelke de hoogere ambtenaars zwaarder zouden getroffen worden dan de lagere bedienden ; vervroegde of pensioensstelling der ambtenaars op 60 jaar ; stopzetting voor een zeker termijn van alle bevorderingen in de kaders, dus ook van weddeverhogingen ; uitbetaling der welden op het einde van de maand, in plaats van in t begin, enz.

De regering moet daarvoor reeds een vaste beslissing getroffen hebben, vermits de officieele persmededeeling van den Ministerraad van Dinsdag avond zegt : dat het onderzoek der begrotingsvoorstellen gesmeijd werd, dat de regering hare goedkeuring heeft gehecht aan de maatregelen voor het evenwicht, en dat de minister van Financien de begroting gaat indienen.

De zaak is dus geldonden. De volmachtbesluiten betreffende de bezuinigingen op het personeel moeten eerstdaags verschijnen, alsozins voor de heropening van het Parlement, dat den tweeden Dinsdag van November bijeen komt, en aldus het Parlement voor het voltrokken feit te stellen.

Het is zeker dat de Kamer onmiddellijk een debat zal openen over de volmachtbesluit der regering in 't algemeen en over de bezuinigingsmaatregelen in 't bijzonder. De regering zou dit debat kunnen weigeren, maar de Kamer zelf haar vo macht heeft verleend tot Januari 1935 en M. de Broqueville dus zou kunnen voorwenden dat de volmacht hem machtigt verslag uit te brengen slechts na het verstrijken van het volmachttermijn.

Doch, in de officieele middens hebben wij den indruk opgedaan dat de regering het debat in November niet zal ontwijken en dat zij zell de Kamer gelegenheid zal bieden zich onmiddellijk uit te spreken.

Die gelegenheid ligt in de indiening van een ontwerp voor het bekomen van voorloopige kredieten op de nieuwe begroting voor 1935. De Kabinetsraad van Dinsdag zegt wel dat de minister van Financien de begroting gaat indienen. Doch, er valt niet aan te denken dat de begroting voor Nieuwjaar zal gestemd zijn. Men weet dat de Kamerdeelingen en de Kamercommissies niet vlug werken ; dat de voorafgelever tijd noodig heeft om rapport uit te brengen en dat de Kamer alteszins dezen keer de budgetten uitvoerig zal bespreken.

De regering moet dus voorloopige kredieten vragen. En hierop zal de Kamer gelegenheid hebben zich uit te spreken over de regering.

Zal die uitpraak TEGEN de regering gaan en zal deze dus moeten aftreden ? Dit ware een regeringskrisis te meer.

« Het is niet de eerste, en het zal ook de laatste niet zijn », zede M. Carton de Wiart onlangs in de Katholieke Unie.

En dan ? In de politieke middens worden reeds verschillende combinaties overwogen : eene zoogezegde, centraalregering der drie partijen ; eene regering van zakelijkheid met M. Theunis aan het hoofd, en andere oplossingen nog. Men spreekt zelfs van ontbinding en nieuwe kiezingen.

Zal het daarmee beter gaan en zal het land dan spoediger uit zijn financieel en economischen nood geholpen worden ? Wij vreezen juist het tegenovergestelde. Wij zouden hals over oep in eene avontuurpolitiek storten. En wie weet waartoe dit ons zou leiden !

De regeringsmeerderheid zou goed doen dit te overwegen en het government een krachtigen steun te verlenen in den parlementairen strijd, welke toekomende maand gaat aanvangen.

Propaganda. — Geef ons de adressen van eenige uwer vrienden over te maken, die eenige neiging zouden hebben om zich aan ons blad te abonneren, wij zullen hun eenige profnummers doen gewerd.

Hoe meer lezers wij zullen tellen, hoe sterker wij zullen zijn om hunne belangen te verdedigen en hoe meer wij bij macht zullen zijn om ons blad te verzorgen en U welk diks nuttige en belangwekkende mededeelingen te verschaffen.

FRANKRIJK

Het lot was hen mee...! — MAAR DEGENE, DIE DE LOTEN MOEST KOOPEN, HAD HET GELD OPGEDRONKEN. — Leon Godé, 52 jaar oud, wonend Colverkaai to Den Haver, had 70 makkers uit ten metalwerkhuiss aangezet hem 20 frank te storten, waarmee hij dan een boekje van de Nationale Loterij zou koopen. Een weinig nauden gaf hij aan al zijn makkers steekkaarten, waarop de reeks 052.881 tot 052.890 stond, die hij naar zijn zeggen, met het geld gekocht had. In werkelijkheid had hij niets gekocht, maar het verzamelde geld door zijn keelgat gespoeld. Wilde het blinde lot nu niet dat nummer 052.887 uitkwam als winnaar van een lot van 500.000 frank.

Wie schiet er de blijdschap van de makkers en hun ontgoocheling na dien ! Godé heeft nu verprofd door vergiftiging en einde aan zijn leven te stellen. De bedrogen makkers hebben een klacht ingediend.

— Na den aanslag te Marseille. — OUD-MINISTER VAN JOEGO-SLAVIE AANGEHOUDEN TE PARIJS. — Svtozar Fribichevitch werd te Parijs aangehouden in den loop van het onderzoek inzake den aanslag van Marseille. Het is een der meest gekende vooraanstaanden van Joego-Slavie. Een snibericht uit Belgrado luidt dat hij herhaaldelijk minister was, tot hij, in 1930, door koning Alexander verbannen werd, tegen wien hij openlijk optrad en ageerde.

Het is een Servier, gezegd Preko, 't is te zeggen een Joego-Saaf, geboren in Croatia.

Hij werd geboren in 1875 te Kostjmeica, zorgde voor de herenichting van de Servisch-Croatische coalitie tegen Oostenrijk-Hongarije en bij t uitbreken van den oorlog te Budapest geïnterneerd.

In 1917 keerde hij terug te Zagreb, werd later ondervoorzitter van den Nationalen Landdag gekozen, en deed het besluit van 29 October 1918 stemmen, de onafhankelijkheid van Croatia tegenover Weepen en Budapest uitroepen.

Na de stichting van Joego-Slavie werd hij onder de groote bewerkers van de grondwet van 1921.

Hij was minister van Binnenlandse Zaken in 1918, 1920 en 1921, en trad bijzonder streng op tegen de autonomisten in Croatia. Wanneer koning Alexander in Januari 1929 de diktatuur instelde, werd Fribichevitch aan zijner hevigste tegenstanders.

Te Brussa geïnterneerd, ging hij tot hongersteking over en bekam een paspoort voor Tchecho-Slowake. Vervolgens ging hij zich te Parijs vestigen waar hij in 1932 een boek liet verschijnen tegen koning Alexander dien hij persoonlijk verontwoordelijk stelde voor al de drama's die sedert den oorlog over het land waren gekomen.

SPANJE

De gruwelen door de revolutionairen gepleegd tijdens het oproer. — Er is reeds ten en ander bekend over de gruwelen door Spaansche revolutionairen a gepleegd op kerken, kloosters, priesters, heiligheidsbeelden. Wij hebben gewacht met mededeelingen daarover tot we uit ernstige bron daaromtrent bevestigingen konden ontvangen.

Thans heeft de correspondent van de « Times » in Spanje aan zijn blad enkele inlichtingen gesond over het verloop van de revolutie in Asturie en over de gruwelen door de revolutionairen aldaar gepleegd.

Hij bevestigd dat de socialistische de voor al in het mijnrevier van Mieras een goed gaardende macht bezitten zich sinds geruimen tijd op de revolutie hebben voorbereid en hun stormtroepen hebben gewapend. De wapensmokkel naar Spanja heeft maanden lang geduurd.

Te Oviedo, hoofdstad van de provincie Asturie hadden de socialistische de leiding in de eerste dagen van de revolutie toen het grootste aantal gruweldaden werden gepleegd. Enkele leiders zouden de manschappen tot meer menscheitvriendelijkheid hebben aangezet doch hun bevelen werden niet altijd uitgevoerd. Tijdens huiszoekings bij tegenstrevers werden de mannen onder de oogen van vrouwen en kinderen neergeschoten.

De rebellen hebben het bisschoppelijk paleis geplunderd. Zij hebben ook de kathedraal aangevalln. Een dynamietanslag werd verricht tegen de Camara Santa waar de goudschatten zijn bewaard. Die schatten werden onder de puinen bedolven. Thans wordt door soldaten de wacht gehouden om diefstal te voorkomen. De beroemde beelden van de Apostelen zijn op drie na vernield.

Toen de troepen de stad omsingelden hebben de rebellen hun vernielingswoede tegen de openbare gebouwen de banken en vooral de kloosters botgevoerd. Het gebouw van de Bank van Spanje stortte in nadat drie dynamietanslagen waren uitgevoerd. Een bedrag van 14 miljoen pesetas werd vernield.

Het Instituto, dat vroeger aan de Jezuiten heeft toebehoord, werd vernield. Over het geheel werden 80 gebouwen vernield en onder hen de Universiteit. De biblio-

theek die 40.000 boekdeelen bevatte, is in puin.

De kerken van Santo Domingo, San Pelayo en San Feros werden vernield.

De hr Martinez, lid van de Cortes, heeft a's ongetruive van den opstand aan den eersten minister medegedeeld dat een priester ijdelijk verminkt werd en dat zijn ijk in een uitstrooming werd gelagd met het opschrift « Varkensvleesch te koop ».

Een priester werd gedwongen een lijkmis op te dragen en de grafkuil van gevallen leden van de burgerwacht. Toen het misoffer voltrokken was werd de priester neergeschoten en storte hij eveneens in den klut neder.

De verliezen van het leger. — « El Debate », orgaan van de rechtse groepen maakt een zeer onvolledige lijst bekoma van gesneveluden tijdens de revolutiedagen. Volgens dit blad zouden 18 soldaten dood en 43 gewond zijn. Te Barcelona werden 12 soldaten gewond, te Valadolid 107 en te Gijon 155.

De burgerwacht verloor 161 man terwijl 51 manschappen werden gewond.

Het dagblad « A.B.C. » schat het aantal doden bij de Stormwacht op 30 t.h. van de rebelleerke die 600 man o-droeg.

Stads- & Provincienieuws.

TONGEREN. — Bij het afscheid van E. Br. Roger (Constant Christiaens). — « OPDAT HIJ HEERSCHTE ! » — Wil het hart nog bloed om een puntijk afsterven, waarwel zeggen aan een beste moeder, aan broeders en zusters, aan al wat God ons kende binnemen op aarde, om te gaan waar offer te wachten staat en naras strijd, zoo iets schijnt etijdel onzin in s werelds ogen !

En toch zal Tongeren de eer te beurt vallen om Missionarissen meer te tellen, werkzaam in het volke missieveld. Eerwaarde Broeder Roger (Constant Christiaens) der Witte Paters van Kardinaal Lavigne, rüst 5 November aanstude naar Congo toe. Zijn droom was te mogen « Dien ». In dienst zal hij thans staan alleen met dit ideaal bezield : « Oplaat hij heersche ! », wijl vader van morboeven, over zijn zoonmissionarissen nuzerijt.

Naar het Vikanaat van Opper-Congo wordt Br. Roger door zijn Oversten gestuurd. De naam van Monsieur Roger, de oude missie-bischoep die sinds meer dan 40 jaar aan het hoofd staat van Opper-Congo, klinkt als een wekkroep !

Minster van 40 jaar geleden waren de oeyers van Tanganyika en van Congo-stroom blootgesteld aan de gruwelike wredeheden van een onmenscheelijken slavenhandel. Het leven der Witte Paters was in de handen van Rumaliza en van zijn muzilmasche trawanten. Vlaamse wapenbroeders, een D'Hoop, een Loosveldt, en Van bogst, en verniet en zoo menig andere hebben hun leven ten punde gesteld om hun zwarte broeders los te maken uit hun slavenjuk. Voor hun ideaal waren zij gevallen, na heiln strijd samen met Jacques, Joubert, Delcommune, Dhanis, langs de onherbergzame oeyers van Tanganyika woerde om opgejangde bevolking, zonder begrip van scheidlijken welstand, slaven ja, naar zite, en naar liehaan.

Beschaving brongen, christenen maakten van die zwarte heidenden, rust en vrede, voorspoed en geluk schaffen aan die ongelukkigen in de taak van Pater, na Onkela jaren reeds Mounseigneur Roeters. Hij doorschouwt met heiligen blik de problemen, heid en klaren kijk op de werkelijkheid, en pakt niet werk aan langs alle kanten, wijkt niet voor moeilijkheden, grijpt in en zet ze ter zijde.

Hink gekouwde pesten en bijpost n zijn thans over heel Opper-Congo verspreid ; kerken met slanke toren wijzen naar den hemel toe ; ziekenhuizen, scholen en werkplaatsen zijn alom uit den grond gertzen ; tienduizende zwarte leaven er ongemoeiad onrustig in nette woningen, te midden van tuinen en velden, en komen aardijk aan hun bestaan. Een massa van ongeveer 40.000 christenen ! en bovendien de kroon op het werk : 10 zwarte priesters werken zij aan zij met de Witte Paters of staan aan het hoofd van zwarte parochien !

Op het feest van Christus-Koning neemt E. Br. Roger afscheid van al wat hem duurbaar is, om te gaan medehelpen aan dit groot apostolaat van Liefe. In Tongeren's hoofdkerk zal hij ieder de hand toesteken, en wijl hij rekest op een hink gebel, zal niemand hem zijn penning weigeren.

OPDAT HIJ HEERSCHTE !

A. Moerman, Miss. Afr.

— Benoemingen. — De H. A. Vroonen, zoon van den Heer Vroonen-Jhaes, is onderwijzer benoemd aan de Staatsmiddelbare school te Maaseyck.

— De H. Mesotten, van Tongeren, is leeraar benoemd aan de Staats Middelbare school, te Maaseyck.

— Mej. Louwet is onderwijzeres benoemd aan de Gemeenteschool voor Meisjes, te Tongeren.

Beste gelukwenschen.